

Настава по специјалностима. Настава по специјалностима изводи се у четири специјална факултета (персонални, обавештајни, оперативно-наставни и позадински) у које слушаоци ступају по завршетку заједничке обуке. У сваки факултет долази приближно по једна четвртина целе класе. По факултетима слушаоци су подељени на разреде од 40—60 официра, зависно од броја слушалаца на сваком факултету.

Сваки специјални факултет има по 14 наставника-стручњака који припремају и предају предмете своје специјалне генералштабне гране. Ови факултети уствари решавају други задатак командне и генералштабне школе, јер припремају официре за специјалне дужности у генералштабним одељењима штабова бојишта (Theater of Operations), Зоне унутрашњости³⁾ и Генералштаба Министарства рата.

Управници ових факултета су — сваки по својој грани — саветници команданта школе и свих наставника у школи. Као чланови „Бироа за програм“ они обезбеђују учешће и усклађивање својих специјалних грана у програму заједничке наставе.

Обавештајни факултет⁴⁾ има задатак да оспособи слушаоце за обавештајне официре у штабовима од дивизије па до штаба војишта и у одговарајућим штабовима Зоне комуникација и Зоне унутрашњости; да упозна слушаоце са основним начелима, поступцима и применом обавештајне службе у стратегиским размерама, како би добили квалификације за службу у Обавештајној управи Генералштаба Министарства рата и да упозна све будуће

³⁾ Зона унутрашњости је део територије ратујуће стране или територије под њеном контролом, која није обухваћена у војишту.

⁴⁾ У наведеним чланцима детаљније се говори само о Обавештајном факултету.

команданте и штабне официре са важношћу и деловањем обавештајне службе (преко наставника на „Факултету“ за команданте и генералштабне официре и учешћем у изradi програма за овај факултет).

Пошто обука слушалаца у току заједничке наставе у „Факултету“ за команданте и генералштабне официре обухвата и 75 часова за изучавање организације, дужности и рада обавештајних отсека — одељења у здруженим јединицама од дивизије до армије и одговарајућим штабовима у Зони комуникација, програм специјалне обуке на Обавештајном факултету има задатак да прошири стечено знање слушалаца за дужности у вишим штабовима и да им да добру основу за рад, нарочито у стратегиским размерама.

Програм рада израђен је на основу искустава из Другог светског рата, која су стекли обавештајни отсеци — одељења у штабовима од дивизије па до војишта и Обавештајна управа Генералштаба Министарства рата. Знатан део програма посвећен је примењеним вежбама на бази замишљених војних операција (ратне игре). Настава обухвата 54 часа о раду обавештајне службе у оквиру дивизије, корпуса и армије (Combat Intelligence), 56 часова о раду обавештајне службе у оквиру војишта (Theater Intelligence), и 190 часова у раду обавештајне службе у стратегиским размерама.

Програм предвиђа и групни примењени рад у решавању задатака обавештајног планирања или других дужности обавештајних отсека-одељења. То је, према писању у часопису, повећало интересовање слушалаца и дало неколико корисних идеја за рад обавештајне службе, од којих ће неке бити и службено прихваћене. Слушаоци једне класе су, на пример, саставили један приручник за обавештајну службу који ће постати званични уџбеник у школи.

ДЕТЕКТОРИ РАДИАКТИВНОГ ЗРАЧЕЊА¹⁾

Човек не може својим чулима да осети или открије постојање радиоактивних зракова све дотле док се, као последица њи-

ховог дејства, не појаве неизлечиве повреде ткива у његовом организму.

¹⁾ Према подацима »Military review« за мај 1949 године, из чланка „Радиолошка одбрана“ потпуковника Meltin F. Egermana, наставника у командној и генералштабној школи.

За откривање радиоактивних зракова, као и за утврђивање интензитета упијања зракова у тело које је изложено њиховом утицају, употребљавају се разни инструменти. Скоро сви ти инструменти откривају радиоактивне зраке преко електричних промена које изазива јонизација гасовитих

тела која су у тим инструментима изложена радиоактивном зрачењу.

Хемиска служба у САД већ врши опите са неким новоизрађеним инструментима-детекторима. „Цепни дозиметар“ је мали инструмент, величине наливпера, који се држи прикопчан у цепоу. Када се овај дозиметар изложи радиоактивном зрачењу, он губи један део претходно набијеног електричног пуњења због јонизације коју изазива радиоактивно зрачење. Према количини губитка електричног пуњења може се установити интензитет дејства радиоактивних зракова којима су били изложени инструмент и онај који га је имао при себи. „Цепни дозиметар“ има ту добру особину што може да региструје узастопна дејства радиоактивног зрачења, па према томе и укупну количину упијених радиоактивних зракова.

„Филмска значка“ је инструмент који открива радиоактивне зраке и њихово дејство преко реагирања фотографске емулзије која је изложена радиоактивном зрачењу. После развијања филма могу се на њему видети слике које су постале дејством радиоактивних зракова. Те се слике појављују у виду црног талога сребрног праха. Величина црне мрље зависи од количине упијених радиоактивних зракова и

може се мерити помоћу густомера. Добивени подаци упоређују се са подацима који су добивени на филмовима који су били изложени познатим интензитетима радиоактивних зракова. „Филмска значка“ пакује се у специјалном папиру и смешта у малу кутију која се може прикачити за одело. На тај начин она може да да податке о томе колико је изложен дејству радиоактивних зракова онај који је носи.

„Цепни дозиметар“ и „филмска значка“ служе као лични детектори. За откривање радиоактивног зрачења на некој површини Американци су израдили два мерача. Оба ова инструмента региструју јонску струју која се ствара у њиховим калемовима када су изложени радиоактивном зрачењу. Јачина струје показује интензитет радиоактивних зракова. Ови инструменти се користе за откривање постојања и интензитета радиоактивних зракова на пространим површинама.

Захваљујући овим детекторима могу се предузети потребне заштитне мере против дејства радиоактивних зракова, обавештавање о опасности, обилажење затрованих просторија, повлачење појединих лица из сфере затрованих просторија итд. пре но што жива сила буде изложена опасној количини радиоактивних зракова.